gemeente roerdalen

Raadsvoorstel

Zaaknummer	Z23-036617
Onderwerp:	Raadsvoorstel centrumregeling RES
Datum:	12 september 2023
Indiener agendapunt:	College van Burgemeester en wethouders Roerdalen
Portefeuillehouder:	J.C.L. Westhelle-Aelen
Gevraagd besluit:	1. Kennis te nemen van de ontwerp centrumregeling RES NML; 2. Geen zienswijze in te dienen tegen het ontwerpbesluit tot het treffen van de centrumregeling RES NML.
Bijlage(n):	Bijlage 1: Concept raadsbesluit Bijlage 2: Ontwerpbesluit Centrumregeling RES NML Bijlage 3: Toelichting centrumregeling Bijlage 4: Governance Bijlage 5: Jaarplan

Toelichting bij het raadsvoorstel

1. Onderwerp

De toekomst van de samenwerking binnen de Regionale Energiestrategie Noord- en Midden-Limburg (RES NML).

2. Inleiding

Om de uitdagingen binnen de Regionale Energiestrategie Noord- en Midden Limburg (RES NML) de komende jaren het hoofd te kunnen bieden is een gelijkwaardige en continue samenwerking cruciaal. Structurele financiële middelen ondersteunen de toekomstbestendige RES NML samenwerking. Regionale samenwerking biedt kansen om menskracht en expertise te delen. Dit is vanwege de krappe arbeidsmarkt ook nodig. Ook kunnen we de RES-samenwerking benutten om verbinding te leggen met andere opgaven in een gebied. De urgentie op snelle maatregelen is groot. Toch werkt juist het investeren in een samenwerking uiteindelijk versnellend. Samenwerking tussen maatschappelijke organisaties, inwoners, energiecoöperaties, netbeheerders, bedrijfsleven en overheden: lokaal, regionaal en landelijk. Ieder vanuit zijn eigen rol. Samenwerken is belangrijker dan ooit.

Om de ambities van het klimaatakkoord te realiseren binnen de RES regio Noord- en Midden Limburg werken de vijftien gemeenten, provincie Limburg, Waterschap Limburg en Enexis intensief samen. De afgelopen periode gebeurde dit in een projectmatige vorm. In 2021 is de Regionale Energie Strategie (RES 1.0) vastgesteld. De gezamenlijke ambities en inhoudelijke uitgangspunten op het gebied van energiebesparing, warmtetransitie en duurzame opwek tot

2030 met een doorkijk naar 2050 zijn hierin helder verwoord. Het doel van de sterke samenwerking is de implementatie van het Klimaatakkoord versnellen, de maatschappelijke kosten verlagen en meer invloed te hebben op de uitvoering, door:

- Kennis opbouwen, bundelen en delen;
- Voldoende gekwalificeerd personeel (krapte arbeidsmarkt), continuïteit, efficiency;
- (gemeente)grensoverschrijdende onderwerpen gezamenlijk passend oplossen;
- Voor (regionaal opererende) stakeholders één regionale aanpak;
- Lagere kosten.

Centrumregeling en governance

Op 3 november 2022 is in het bestuurlijk overleg besloten dat alle deelnemers zich via colleges, DB Waterschap en GS konden uitspreken voor de voorkeusvariant van de samenwerking RES NML. Het ambtelijk advies was om de 'Centrumregeling' te kiezen. Op 14 maart 2023 stemde de laatste deelnemer in met de uitwerking van de voorkeursvariant. Zo hebben alle deelnemers ingestemd met de uitwerking van de centrumregeling (bijlage 2 en 3).

De regeling vormt de juridische basis voor de samenwerking en legt alle gemaakte afspraken vast. Bijgevoegd is het concept besluit van de centrumregeling RES NML inclusief een toelichting op de regeling. De centrumregeling valt onder de (Wet gemeenschappelijke regelingen) Wgr en gaat naar de raad voor zienswijze en vervolgens nogmaals voor toestemming, waarna het college definitief besluit over de regeling.

Het afgelopen jaar ging de kwartiermaker aan de slag met het opzetten van de governance (bijlage 4) van de RES NML. Hieronder valt de organisatiestructuur, PDCA cyclus, een nieuwe stijl van samenwerken etc. Deze onderdelen vormen de basis van de nieuwe RES NML en de onderliggende juridische regeling.

Jaarplan met basis en plustaken

In het jaarplan 2024 (bijlage 5) is opgenomen wat we komend jaar gaan doen. Het Jaarplan van 2024 geeft op hoofdlijnen de inhoudelijke werkzaamheden weer die de RES NML het komende jaar gaat oppakken, tevens geeft het een beeld van een aantal mogelijke plustaken. Het jaarplan dient als uitgangspunt voor de begroting 2024 en de meerjarenbegroting. Het jaarplan en de taken van de RES NML zijn ook in één overzicht te zien in het blokkenschema.

In het jaarplan zijn basis- en plustaken opgenomen. Basistaken zijn taken waar de RES-partners gezamenlijk aan werken. De basis hiervoor ligt in de RES 1.0 en het Klimaatakkoord. De regionale basis is erop gericht om gemeenten te ondersteunen en te ontzorgen op het gebied van voortgangsmonitoring, beleidsvoorbereiding en advies (in beginsel geen beleidsbepaling), kennisontwikkeling, bovenlokaal accountmanagement met strategische samenwerkingspartners, innovatiestimulering en prioritering opwekprojecten met een bovenlokaal effect.

Plustaken zijn uitvoeringstaken en -projecten waaraan in wisselende samenstellingen wordt gewerkt. Het aantal deelnemers kan per taak of project variëren (plustaken-principe). Het initiatief voor een uitvoeringstaak (of -project) kan zowel regionaal vanuit het RES-programma

komen of lokaal vanuit één of meer deelnemers. De bekostiging van deze taken geschiedt via de gemeenten die deelnemen in deze taak.

3. Beslispunten

De raad besluit:

1. Kennis te nemen van de ontwerp centrumregeling RES NML;
2. Geen zienswijze in te dienen tegen het ontwerpbesluit tot het treffen van de centrumregeling RES NML.

4. Argumenten

1.1 We delen kennis, capaciteit en ervaring
Samenwerken is nodig om de energietransitie in Roerdalen en de regio vorm te geven. We leren van elkaar en kunnen gezamenlijk kennis en ervaringen opbouwen. Als we dit als individuele gemeente zouden moeten doen, zou dat fors meer inzet vragen. Inzet die nauwelijks beschikbaar is op de arbeidsmarkt.

1.2 We zijn zelf de RES en dragen daarin verantwoordelijkheid
We maken als één van de vijftien gemeenten onderdeel uit van de RES NML. We hebben een gezamenlijke opgave, waar we samen verantwoordelijk voor zijn. Het verder bouwen aan de opgave op regionaal en lokale schaal kunnen we samen beter voor elkaar krijgen.

1.3 De centrumregeling biedt de meeste voordelen
Een centrumregeling is een lichte vorm van samenwerking op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen, omdat er geen nieuwe organisatie wordt opgericht en er geen bevoegdheden worden overgedragen. Teruggebracht naar de basis, wordt in een centrumregeling dus enkel één gemeente ("de centrumgemeente") aangewezen die voor alle bestuursorganen de taken op het gebied van de energietransitie gaat uitvoeren. In ruil daarvoor verlenen alle aangesloten bestuursorganen aan het college van de centrumgemeente de vereiste mandaten en voldoen aan de centrumgemeente een gezamenlijk vastgestelde jaarlijkse vergoeding.

5. Kanttekeningen

1.2 Kunnen we de middelen niet efficiënter inzetten?
We zijn onderdeel van de RES en voelen ook die verantwoordelijkheid. De gemeenten in de RES NML samen zorgen ervoor dat de doelstellingen worden gehaald. Het bod van 1.200 Gigawattuur bereiken we als regio samen, zonder dat Roerdalen tot op dit moment een zonneveld gerealiseerd heeft. Daar komt in de toekomst verandering in. We nemen samen verantwoordelijkheid, in de vorm en snelheid die bij de eigen gemeente past. Meedoen aan de RES vinden we dus belangrijk. Als we de taken van de RES NML in Roerdalen zelf uit zouden moeten voeren, zou dat sterk meer middelen en capaciteit vragen.

1.1 Verliezen we zeggenschap?
Gemeenten, provincies en waterschappen blijven dus zelfstandig bevoegd en zelfstandig verantwoordelijk. De centrumgemeente mag geen beslissingen nemen, ze mag alleen adviezen geven of besluiten voorbereiden. Het gaat dus alleen om de uitvoering; besluitvorming en begrotingsrecht blijft bij deelnemers. We leggen ons vast tot minimaal 1 januari 2026. Voor die tijd kunnen we niet uitstappen.

6. Financiën

In het governance document (bijlage 4) is de meerjarenbegroting opgenomen. Deze geeft weer wat de kosten zijn van het totale basispakket van de RES NML. De begroting is opgebouwd vanuit de inhoud, en vanuit daar wordt de bijdrage van de deelnemers berekend. De bekostiging is op basis van een bedrag per inwoner. Het bedrag per inwoner is € 2,60. De basistaken worden voor dit bedrag uitgevoerd. Voor de plustaken zal separaat een begroting worden opgesteld, aangezien dit afhankelijk is van het aantal deelnemers. We reserveren hier € 0,90 per inwoner voor. Daarmee begroten we € 3,50 per inwoner per jaar, wat neerkomt op € 72.457,- per jaar. We dekken deze bijdrage uit de bestaande duurzaamheidsbudgetten.

7. Communicatie

Er is op een aantal momenten in Roerdalen en de regio bijeenkomsten georganiseerd over de voortgang van de RES NML. Op 22 oktober 2022 heeft RES NML voorzitter Thijs Kuijpers een presentatie aan de raad gegeven, waarin ook dit onderwerp aan bod is gekomen. In november 2022 heeft het college besloten over de uitwerking centrumgemeente-regeling. Op 2 en 7 maart 2023 zijn twee webinars, specifiek voor volksvertegenwoordigers gehouden die over de doorontwikkeling van de RES gingen. Op 14 september aanstaande wordt nog een raadsbijeenkomst over voorliggend onderwerp georganiseerd in het stadhuis van Venlo. In de toekomst is het de ambitie om regionale raadswerkgroepen verder te betrekken en daar sessies voor te organiseren.

8. Planning en uitvoering

Het jaarplan 2024 wordt uitgevoerd en ieder jaar zal een nieuw jaarplan worden opgesteld. Het bod van 1.200 Gigawattuur wordt ook in de RES 2.0 die medio volgend jaar gereed zal komen geactualiseerd. Op dit moment wordt aan een monitoringstool (dashboard) gewerkt, waarin de stand van zaken van de te behalen opgave actueel kan worden ingezien. Dat biedt voor alle gemeenten extra inzicht in de stand van zaken in de RES NML en de gemeente zelf.

9. Privacy

Niet van toepassing.

10. (Wettelijk en/of beleidsmatig) kader

De RES doelstellingen zijn uitwerkingen van het nationale klimaatakkoord. Onze lokale doelstellingen zoals opgenomen in het Actieplan Duurzame Energie 2019-2022 sluiten op de RES doelen aan. Ook de nieuwe koersbepaling zullen we aan laten sluiten op de RES doelen.

11. Bijlagen

Bijlage 1: Concept raadsbesluit
Bijlage 3: Ontwerpbesluit Centrumregeling RES NML
Bijlage 3: Toelichting centrumregeling
Bijlage 4: Governance
Bijlage 5: Jaarplan

Sint Odiliënberg, 12-09-2023

Burgemeester en wethouders van Roerdalen,

De secretaris, De burgemeester,

J.J.W.M. L'Ortije mr. M.D. de Boer-Beerta